

Styre
Universitetsstyret

Arkivreferanse
2026/2088
Styresak
22/26

Dokumentdato
04.03.2026
Møtedato
12.03.2026

ORIENTERINGSSAK

UiBs arbeid med videreutdanning - status og ambisjoner

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak S 49/24 [Livslang læring og fleksibel utdanning](#)

Saken gjelder

I UiB sin strategi er det en tydelig ambisjon at vi frem mot 2030 skal styrke universitetet som en arena for livslang læring og videreutvikle forskningsbaserte, fleksible etter- og videreutdanningstilbud i samsvar med UiBs profil. Denne saken redegjør for arbeidet med videreutdanning ved UiB og hvordan vi fremover bør jobbe med å støtte opp om UiBs ambisjoner på feltet.

Forslag til vedtak

Universitetsstyret tar saken til orientering og slutter seg til retningen for det videre arbeidet med videreutdanning ved UiB.

Tore Tungodden
Universitetsdirektør

04.03.2026/Bo Byrkjeland/Christen Soleim (avd.dir.)

Saksframstilling

Styre
Universitetsstyret

Styresak
22/26

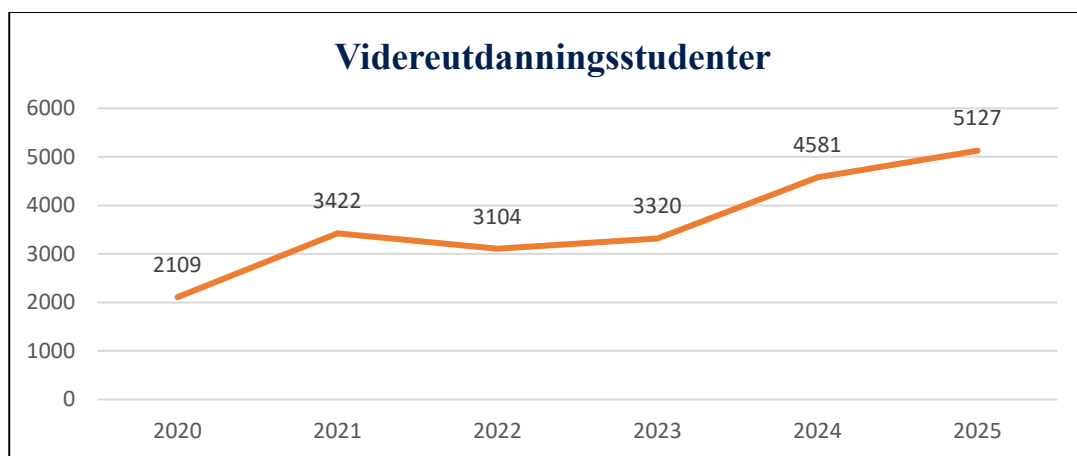
Møtedato
12.03.2026

UiBs arbeid med videreutdanning - status og ambisjoner

Bakgrunn

Å bidra til livslang læring og tilby etter- og videreutdanning¹ er en lovpålagt oppgave for universiteter og høyskoler (jfr. § 2-1 i universitets- og høyskoleloven) og en viktig del av samfunnsoppdraget til UiB som et breddeuniversitet og Vestlandets viktigste kunnskapsinstitusjon. UiB arbeider aktivt med å oppfylle dette samfunnsoppdraget, og vi har de siste årene hatt en positiv utvikling på feltet. I løpet av relativt få år har UiB tatt viktige steg og mye tyder på at vi har lyktes med å etablere oss som en sentral nasjonal aktør og tilbyder av forskningsbasert kompetanseutvikling for et bredt spekter av målgrupper i ulike sektorer og bransjer.

UiB har aldri hatt flere videreutdanningsstudenter enn vi har i dag. I 2025 passerte vi for første gang 5000 videreutdanningsstudenter, som er mer enn en dobling sammenlignet med 2020:

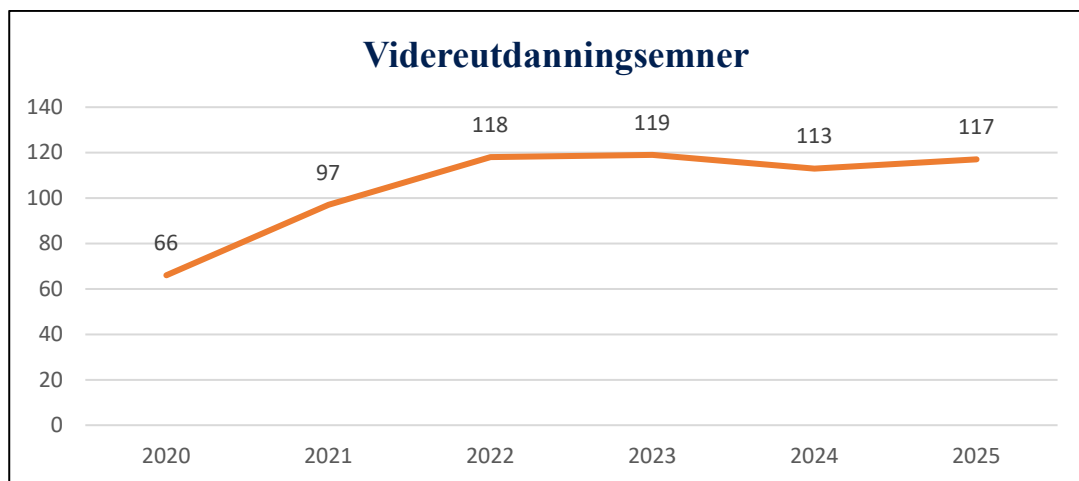

Kilde: DBH

Dette betyr blant annet at UiB nå har flere videreutdanningsstudenter enn både NTNU og UiO. NTNU er en stor aktør på dette feltet i Norge, med 3887 studenter i 2025, mens UiO er en mye mindre aktør med relativt få videreutdanningstilbud. Det er særlig suksessen til [DIGI-emnene](#) som forklarer den store veksten i antall videreutdanningsstudenter ved UiB.

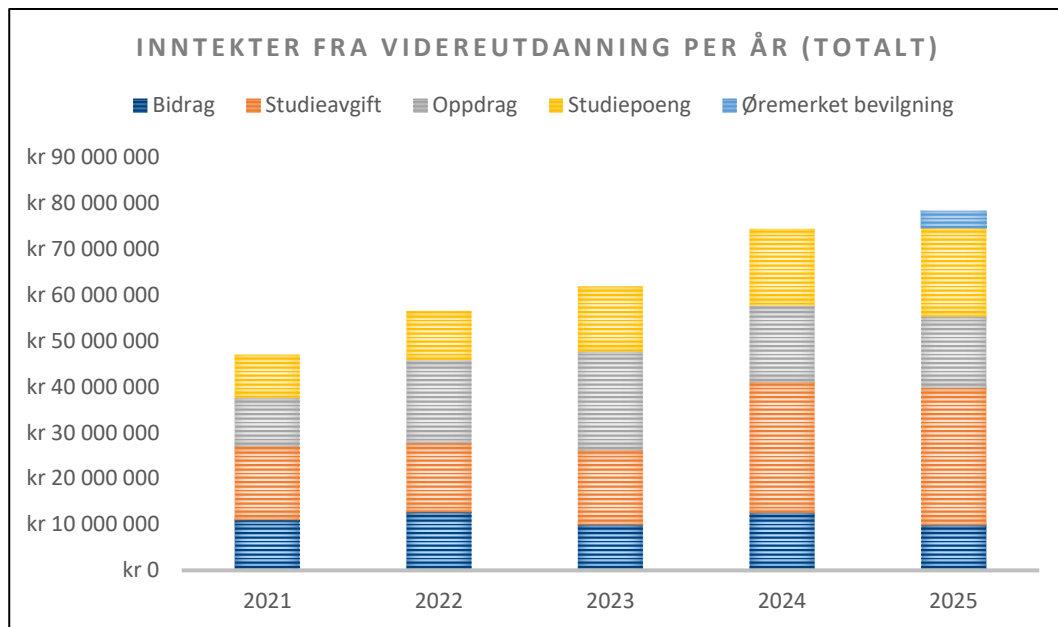
¹ Etter- og videreutdanning er en samlebetegnelse for to ulike typer utdanningstilbud. Etterutdanning kan defineres som opplæring som ikke leder til en offentlig godkjent kompetanse, mens videreutdanning omfatter all offentlig godkjent utdanning som leder til formell kompetanse eller studiepoeng. Kilde: NOU 2019: 12. (2019). *Lærekraftig utvikling: Livslang læring for omstilling og konkurranseevne*. Kunnskapsdepartementet.

UiB har over tid også hatt en vekst i antall videreutdanningsemner, med en økning fra 66 emner i 2020 til 117 i 2025:

Kilde: DBH

Parallelt med veksten i antall studenter og emner har også UiBs inntekter fra videreutdanning økt de siste årene. De samlede inntektene fra videreutdanning i 2025 var på ca. 78,3 millioner kroner, som er en økning på ca. 67 % sammenlignet med 2021:

Kilde: Unit4 og DBH

Videreutdanning kan finansieres på ulike måter (bidrag, studieavgift, oppdrag, studiepoengproduksjon eller øremerket bevilgning). Som figuren over viser, er inntekter fra studieavgift den inntektskategorien hvor det har vært størst vekst ved UiB de siste årene, fra ca. 16 millioner kroner i 2021 til ca. 29,8 millioner kroner i

2025. Inntektene fra studiepoengproduksjon har også doblet seg i samme periode, blant annet på grunn av det store volumet av studenter på DIGI-emnene og andre nettbaserte videreutdanninger.

Inntektene fra oppdragsprosjekter var i 2025 på ca. 15,5 millioner kroner. Dette er inntekter fra videreutdanninger som UiB tilbyr på oppdrag fra blant annet LO Stat, Norsk Sykepleierforbund (NSF) og Addisco (et utdanningsselskap eid av forbundet Styrke). Nedgangen i inntekter fra oppdragsprosjekter fra 2024 til 2025 skyldes primært at systemet for videreutdanning for lærere er under omlegging. Videreutdanning for ansatte i skole og barnehage ble tidligere finansiert gjennom oppdragsavtaler som Utdanningsdirektorat inngikk med universiteter og høyskoler etter anbudskonkurranser. Fra og med 2025 tildeles disse midlene direkte til UH-institusjonene som en øremerket bevilgning fra KD.

På tilsvarende vis skyldes nedgangen i inntekter fra bidragsprosjekter hovedsakelig at regjeringen har avvirket flere tilskuddsordninger som tidligere har vært forvaltet av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir). Det er med andre ord færre muligheter for å søke om eksterntfinansiering på dette feltet enn tidligere. UiB har imidlertid orientert seg mot andre finansieringskilder og har de siste to årene fått innvilget over 6 millioner kroner i støtte fra Vestland fylkeskommune, blant annet til å utvikle en erfaringsbasert master i fornybar energi. [Fornybare energiresurser og energisystemer](#) (ENERGI660), som er det første emnet som skal inngå i denne masteren, piloteres våren 2026.

UiBs posisjon fremover

UiBs portefølje av videreutdanningstilbud har vokst og utviklet seg mye de siste årene. I tråd med ambisjonene i UiBs strategi skal vi fortsette arbeidet med å styrke UiB som en arena for livslang læring. Ved å ta en tydeligere posisjon på dette feltet, synliggjør vi at UiB er en nasjonal leverandør av kompetanse som Norge og verden har behov for. UiBs strategi vektlegger at våre etter- og videreutdanningstilbud skal være forskningsbaserte, fleksible og i samsvar med UiBs profil. UiB sin faglige bredde er en viktig del av UiBs profil og et fortrinn for oss som tilbyder av videreutdanning.

For et forskningsintensivt breddeuniversitet som UiB innebærer ambisjonene for forskningsbaserte videreutdanninger mer enn lovpålagte krav om at høyere utdanning skal bygge på oppdatert kunnskap, metoder og resultater fra forskning. Et sentralt kjennetegn er at fagmiljøene som utvikler og underviser på videreutdanningene har betydelig forskningstyngde og driver forskning på høyt internasjonalt nivå. At videreutdanningene er forskningsbaserte innebærer også at undervisningen og læringsaktivitetene er basert på forskning om hva som gir god læring for voksne personer som studerer ved siden av full jobb. Videreutdanningsstudenter har ofte lang og relevant arbeidserfaring som undervisningen og læringsaktivitetene bør utnytte og bygge videre på, og de har ofte andre behov, krav og forventninger enn førstegangsstudenter og heltidsstudenter.

Når UiB vurderer å opprette nye videreutdanninger, tar vi utgangspunkt i samfunnets behov i et lengre perspektiv, ikke primært eller utelukkende kortsiktig etterspørsel etter for eksempel bransjespesifikke kurs. Videreutdanningene må være relevante for målgruppene de retter seg mot, men de må også kunne stå seg litt over tid, ha et bredt rekrutteringsgrunnlag og ikke kun være fundert på kortsiktige trender. En viss langsiktighet kjennetegner derfor UiBs videreutdanningstilbud, men dette må også balanseres mot behovet for fornyelse og videreutvikling basert på skiftende kompetansebehov.

Noen institusjoner har valgt å satse på rene nettstudier, mens andre har en modell der undervisningen består primært av fysiske samlinger. Sistnevnte er ofte lederutdanninger på masternivå, såkalte erfaringsbaserte mastergrader eller *executive*-utdanninger. UiB har i dag begge deler, i tillegg til hybride varianter som kombinerer nettbasert undervisning med fysiske samlinger. Også fremover vil UiB tilby ulike typer videreutdanning. Om undervisningen bør være nettbasert, samlingsbasert eller en kombinasjon, avhenger av målgruppens behov, hva studentene skal lære og hvordan de best kan lære det. Når vi skal utvikle nye videreutdanninger ved UiB, jobber UiB *målgruppeorientert* og tar utgangspunkt i hvem vi lager tilbudene for og hva de har behov for.

Samskaping av videreutdanninger, altså det å lage og designe emner og studieprogrammer i samarbeid med representanter for ulike målgrupper, kan være en god måte å sikre at tilbudene er relevante og treffer behovene til målgruppene som vi lager tilbudene for. Flere fagmiljøer ved UiB har gode erfaringer med å utvikle videreutdanninger på denne måten, der de involverer representanter for målgruppene direkte i utviklingsarbeidet. Et aktuelt eksempel er Geofysisk institutt, som holder på å utvikle en erfaringsbasert master i fornybar energi i samarbeid og med innspill fra aktører som Eviny og Equinor. På tilsvarende vis samarbeider Institutt for fremmedspråk blant annet med NAV, Norsk-Ukrainsk Handelskammer og Fritt Ukraina når de utvikler nye videreutdanninger om Ukrainas historie, samfunn, språk og kultur.

Fleksibilitet og profesjonalitet er viktig for å lykkes med videreutdanning. Det gjelder uavhengig av om undervisningen er nettbasert, samlingsbasert eller en kombinasjon. Derfor arbeider UiB med å bli enda bedre på praktisk tilrettelegging for videreutdanningsstudenter, og sikre at vi har et tilstrekkelig høyt administrativt «servicenivå» på videreutdanningene våre. [Læringsarenaen i Nygårdsgaten 5](#), der det er tilrettelagte undervisningslokaler og svært gode fasiliteter for UiBs videreutdanninger, har bidratt til å gjøre UiB mer profesjonell og attraktiv på dette området. Men det er fortsatt behov for å styrke arbeidet med den praktiske tilretteleggingen på ulike nivå i organisasjonen. Målet er at hele laget som er involvert i en videreutdanning fremstår som fleksible og profesjonelle i møte med en gruppe studenter som ofte har andre krav og forventninger enn heltidsstudenter. UiB bør også ha som mål at nettstudiene våre har gode læringsdesign og kjennetegnes av fleksibilitet og profesjonalitet.

Ulike modeller

UiBs portefølje av videreutdanningstilbud, som i 2025 besto av over 100 ulike emner, er svært mangfoldig. Den består av emner innenfor et bredt spekter av fagområder, med stor variasjon når det gjelder omfang, varighet, nivå, opptakskrav, finansiering og undervisningsformer. Noen emner er veldig spisset mot definerte målgrupper, mens andre retter seg mot en mye bredere målgruppe og på tvers av ulike sektorer og bransjer. Det er derfor vanskelig å fastslå hvilke modeller som har fungert best. Det er likevel mulig å skille mellom tre hovedmodeller som over tid har vist seg å fungere godt og som derfor kan være til inspirasjon for nye initiativer:

1. **Erfaringsbaserte masterprogram:** En erfaringsbasert master er en videreutdanning på masternivå (90 eller 120 studiepoeng) designet for yrkesaktive. Erfaringsbaserte masterprogram er ofte finansiert gjennom en studieavgift, som det vanligvis er arbeidsgiver som betaler. De kan også være finansiert gjennom oppdragsavtaler med eksterne aktører, for eksempel fagforeninger.

Programmene består ofte av frittstående emner og en masteroppgave. UiB har siden 2020 opprettet syv nye erfaringsbaserte mastere og et nytt program innen fornybar energi er under utvikling. UiB har også en del slike programmer som har levd i mange år og som har hatt god rekruttering over tid. Et godt eksempel er Institutt for global helse og samfunnsmedisin sin [master i helseledelse, kvalitetsforbedring og helseøkonomi](#), som retter seg mot personer som har eller vil kvalifisere seg for lederoppgaver i helsesektoren. En ulempe er at interessen (og betalingsviljen til arbeidsgivere) for slike programmer ofte kan være ganske sårbar overfor økonomiske konjunkturer i sektorene eller bransjene som de retter seg mot.

2. **Mikroemner:** Såkalte mikroemner er små emner der du får spesialisert kunnskap innenfor et avgrenset tema. De kan variere i størrelse. Emner med et omfang på 5 studiepoeng eller mindre omtales ofte som mikroemner, men 2,5 studiepoeng ser ut til å ha etablert seg som en slags standard emnestørrelse i Norge. Emnene er ofte uten studieavgift, heldigitale og uten spesielle forkunnskapskrav. Ofte markedsføres slike emner som en del av en større emnegruppe eller emnepakke. De fleste universiteter og høyskoler tilbyr i dag slike mikroemner, og det kommer stadig nye tilbud. UiT lanserte for eksempel [16 nye mikroemner](#) i 2025. Antall studenter øker også raskt. I 2020 var det totalt i Norge kun noen få hundre påmeldte studenter til videreutdanningstilbud med færre enn 5 studiepoeng, mens det i 2025 var nesten 5000 påmeldte studenter til mikroemner på 2,5 studiepoeng. Denne enorme veksten skyldes i stor grad suksessen til DIGI-emnene ved UiB, som er det mest populære videreutdanningstilbudet ved UiB noensinne, med rundt 500-1000 påmeldte per emne. Ulike fagmiljøer ved UiB har utviklet og holder på å utvikle nye mikroemner innenfor andre temaer. Disse prosjektene bygger på erfaringene fra DIGI-emnene og legger opp til at emnene skal ha et lignende format. Mye tyder på at mikroemner er avhengig av å ha et relativt stort volum av studenter for å være økonomisk bærekraftige, siden de ofte er finansiert helt eller delvis gjennom inntekter fra studiepoengproduksjon. Formatet er kanskje derfor først og fremst relevant for emner med bred appell og relevans for mange, og der det er mulig med stor grad av nettbasert og asynkron undervisning.
3. **Frittstående enkeltemner:** Mange videreutdanninger er såkalte frittstående enkeltemner. Det betyr at de ikke inngår i en grad, et årsstudium eller en emnegruppe. Slike emner er ofte finansiert gjennom en studieavgift eller oppdragsavtaler med eksterne aktører. De har ofte et større omfang enn mikroemner og de retter seg gjerne mot definerte målgrupper med spesifikke kompetansebehov. Undervisningen er gjerne samlingsbasert, men kan også være helt eller delvis nettbasert. Et relevant eksempel er [Operativ psykologi](#) (PSYK655), som er et samlingsbasert deltidsstudium (på 10 studiepoeng) ved UiB som går hvert semester. Emnet har hatt gode søkertall over mange år og retter seg mot personer som jobber i typiske innsatsstyrker som forsvar, politi, sivilforsvar, brann- og redningstjenesten og humanitært innsatsarbeid.

Potensialet for videre utvikling

Det er potensiale for å utvikle flere både erfaringsbaserte mastergrader, mikroemner og frittstående enkeltemner ved UiB. En fellesnevner for disse tre hovedmodellene er at de er *videreutdanning*, ikke etterutdanning. Det vil si at det er utdanninger som gir studiepoeng.

UiB har også gode og vellykkede etterutdanningstilbud, for eksempel arrangementet [Lærernes dag](#), som hvert år samler over 2000 lærere til faglig påfyll og en stor mengde innlegg fra UiBs forskere. Likevel er det mye som tyder på at det er størst potensiale knyttet til videreutdanning, og at det først og fremst er studiepoenggivende tilbud UiB bør satse på fremover. Universitetenes og høyskolenes største konkurransefortrinn sammenlignet private aktører at vi kan tilby kvalitetssikrede, forskningsbaserte videreutdanninger som gir studiepoeng. I en tid der uformell opplæring og kortere kurs er lettere tilgjengelig enn noensinne, bør UiB holde fast ved videreutdanning som en hovedmodell for våre bidrag til livslang læring og kompetanseutvikling i samfunnet.

Videreutdanning kan finansieres på ulike måter. Finansieringsmodellen med størst potensiale er sannsynligvis studieavgift. Det er i hvert fall den finansieringsmodellen som det er lettest å få til på kort sikt hvis man skal utvikle nye videreutdanninger. Å finansiere videreutdanninger helt eller delvis gjennom inntekter fra studiepoengproduksjon er først og fremst aktuelt for mikroemner med et stort volum av studenter. Å inngå oppdragsavtaler kan være aktuelt i noen tilfeller og kan ofte være mer attraktivt enn finansiering gjennom studieavgift. Oppdragsprosjekter gir forutsigbarhet og lav økonomisk risiko for fagmiljøene, men kan også være krevende å få til. Langsiktige samarbeidsavtaler med eksterne aktører er likevel noe å jobbe mot og kan være en god finansieringsmodell i ulike tilfeller. Å finansiere utvikling og drift av videreutdanninger gjennom bidragsprosjekter har blitt vanskeligere de siste årene på grunn av nedleggelse av programmer i HK-dir.

Innenfor en del fagområder har UiB særskilte fortrinn som gjør at det er et stort potensiale for å utvikle nye videreutdanninger. Et eksempel på det er kunstig intelligens, der UiB har sterke og internasjonalt anerkjente forskergrupper, og ikke minst et stort nasjonalt KI-senter i [AI LEARN](#), som skal forske på samspillet mellom mennesker og kunstig intelligens. Ingen andre universiteter i Norge har en slik grunnleggende, tverrfaglig kompetanse innen kunstig intelligens. Mer generelt er det også et potensiale for å utvikle flere videreutdanninger innenfor naturvitenskap og teknologi. Fakultet for naturvitenskap og teknologi ved UiB er en nasjonal leverandør av realfaglig og teknologisk kompetanse som Norge og verden har behov for. Her ligger det også noen muligheter i å gjenbruke emner fra de ordinære studiene våre i større grad enn vi gjør i dag.

Disse eksemplene på fagområder med potensiale er langt fra uttømmende liste. Poenget med å trekke frem disse eksemplene er bare å vise at det finnes fagområder der UiB har noen fortrinn som vi kan utnytte til å utvikle videreutdanninger som samfunnet har behov for og som det er få eller ingen andre universiteter i Norge som kan tilby. Også innenfor helt andre fagområder har UiB særskilte fortrinn og sterke fagmiljøer, eksempelvis innenfor jus, statsvitenskap og helsefagene. To andre aktuelle eksempler er spesialpedagogikk og norsk som andrespråk, der det er få og små fagmiljøer i Norge som har den nødvendige kompetansen til å tilby forskningsbasert videreutdanning på et høyt nivå. I 2025 har UiB utviklet nye videreutdanningstilbud innen [Tilpasset og individuelt tilrettelagt opplæring](#) og [Arbeidsrettet norskopplæring](#) i samarbeid med Vestland fylkeskommune, som tok kontakt med UiB fordi de ønsker kompetanseutvikling for sine lærere innen disse fagområdene.

I tillegg er det et potensiale for å utvikle flere tverrfaglige tilbud og utnytte den faglige bredden ved UiB bedre. Det finnes allerede gode eksempler på videreutdanninger der UiB har fått til dette. [Master i offentlig](#)

[forvaltning](#) ble presentert for styret i fjor høst. Det er en fellesgrad mellom UiB og NHH, som kombinerer forskning og kunnskap innen statsvitenskap, rettsvitenskap, samfunnsøkonomi, innovasjon og omstilling. Den faglige bredden er en sentral del av UiBs profil og et fortrinn vi som institusjon bør utnytte bedre når vi utvikler videreutdanninger. Mange av de store samfunnsutfordringene i vår tid krever tverrfaglig kompetanse og perspektiver og arbeidsmåter fra ulike fagområder.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Å tilby videreutdanning er en viktig del av samfunnsoppdraget til UiB. De siste årene har vi lyktes godt med å utvikle nye tilbud innenfor en stor bredde av fagområder. Videreutdanning har blitt en større og viktig del av utdanningsvirksomheten ved UiB. Universitetet har satset bevisst gjennom UiB Videre og etableringen av en egen læringsarena i Nygårdsgaten 5.

Inntektene fra videreutdanning har økt parallelt, men utgjør fortsatt en relativt beskjeden andel av UiBs totaløkonomi. Dette er imidlertid et felt hvor det er potensiale for UiB til å fortsette å vokse og videreutvikle seg fremover. UiBs store bredde av fagområder bidrar til å sikre samfunnets kunnskapsberedskap og er viktig for å kunne møte skiftende kompetansebehov i et samfunn og arbeidsliv som er i rask endring. Når samfunnet gjennomgår store omstillinger, demografien endrer seg og folk står lenger i arbeid, er det i økende grad behov for tilbud om kompetanseutvikling og videreutdanning som kan kombineres med full jobb. Her ligger det både et samfunnsansvar og en mulighet for UiB fremover.

02.03.2026/Bo Byrkjeland/Christen Soleim (avd.dir.)